

РЕШЕНИЕ

№ 140

гр. Пловдив, 08.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 1-ВИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на тринадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Надежда Ив. Желязкова
Каличкова

Членове: Славейка Ат. Костадинова
Красимира Д. Ванчева

при участието на секретаря Цветелина Юр. Диминова като разгледа докладваното от Славейка Ат. Костадинова Въззивно търговско дело № 20235001000687 по описа за 2023 година

За да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е въззивно – по чл. 258 и следващите от ГПК.

С решение № 260024 от 15.06.2023 година, постановено по т. дело № 23/2021 година по описа на Окръжен съд – С.З., е осъден Г.ф. - гр. С., ЕИК ..., със седалище и адрес на управление гр. С., ул. „Г.И.“ № 2, ет.4, да заплати на В. М. В., ЕГН ***** и В. Н. В., ЕГН *****, двамата с поС.ен адрес с. Ц., общ. Ч. - родители на М. В. В., ЕГН *****, сумата от 150 000 лева за всеки един от двамата, представляваща обезщетение за претърпените от тях неимуществени вреди - болки и страдания от смъртта на М. В. В., настъпила при ПТП, станало на 22.02.2016 г., ведно със законната лихва върху сумите, считано от 13.05.2018 г. до окончателното им изплащане.

Осъден е Г.ф. да заплати на адв. Ж. З.а от АК – С.З. адвокатско възнаграждение в размер на 4 530 лева за осъществена безплатна адвокатска помощ на В. М. В., ЕГН *****.

Осъден е Г.ф. да заплати на адв. Ж. З.а от АК – С.З. адвокатско

възнаграждение в размер на 4 530 лева за осъществена безплатна адвокатска помощ на В. Н. В., ЕГН *****.

Осъден е Г.ф. да заплати в полза на държавата, по бюджета на съдебната власт, сумата от 12 000 лв. държавна такса, както и сумата от 500 лева - заплатени от бюджета на съда възнаграждения за вещи лица.

Така постановеното решение е обжалвано изцяло с въззивна жалба от Г.ф. чрез процесуалния му представител адвокат С. М.. Оплакванията са за неправилност, нарушение на материалния закон, нарушение на процесуалния закон и необоснованост. Твърди се, че съдът неправилно е приел за установени факти, които не са се осъществили и не е приел за установени такива, които са се осъществили и че правните му изводи са в противоречие със събраните по делото доказателства. Изложени са доводи за това, че първоинстанционният съд е бил длъжен да зачете констатациите в мотивите на наказателния съд, постановил присъдата срещу прекия причинител на ПТП, свързани с наличие на съпричиняване от страна на пострадалия, изразяващо се в непоставен предпазен колан. Цитирана е съдебна практика, която според жалбоподателя налагала този извод. Твърди се, че игнорирането на своевременно направеното от жалбоподателя възражение за съпричиняване от първоинстанционния съд е в нарушение на процесуалните правила, при липса на точни, ясни и логични аргументи в мотивите, съобразени със събраните доказателства.

Втората група доводи във въззивната жалба касаят неправилното определяне на размера на дължимите обезщетения за неимуществени вреди, съобразно установения в чл. 52 от ЗЗД принцип за справедливост и съдебната практика по този въпрос. Липсвали мотиви за приетите от съда размери, свързани с общите и специални критерии за определяне по справедливост на обезщетенията за неимуществени вреди. Не били съобразени икономическите условия в страната към датата на ПТП – 22.02.2016 година, както и съдебната практика, касаеща сходни случаи. Според жалбоподателя определяните обезщетения при деликти през 2016 година в такива случаи били около 90 000 лева. Твърди се, че претенциите на ищите не са доказани със събраните свидетелски показания. Не били установени при условията на пълно и главно доказване търпените от ищите болки и страдания и техния интензитет. Не били съобразени задължителните указания, съдържащи се в ТР № 1 от

21.06.2018 година на ВКС по т.д. 1/2016 година на ОСНГТК на ВКС и конкретни обстоятелства като това, че ищците не са живели в едно домакинство с покойния си син. Поддържа се противоречие с ППВС 1/1953 година, според което всяко решение на съда следвало да бъде мотивирано. Първоинстанционният съд не бил посочил какво приема за установено относно фактическите обстоятелства и въз основа на преценката на кои доказателства, кои доказателства възприема и кои не и на какво основание. Решението противоречало на ППВС 4/1968 година и на съдебната практика в конкретно посочени в жалбата решения на ВКС. В него не била приложена правилно разпоредбата на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД. То противоречало и на чл. 235, ал. 2 от ГПК, доколкото не били ценени всички доказателства, а избирателно само част от тях и съдът стигнал до погрешни, вътрешно противоречиви изводи. Необосновани, без специални знания, били изводите на съда и досежно причинените травми върху психиката и душевното здраве на ищците. Твърди се, че по делото липсват доказателства за такива, а психическите травми не са сред заявените обстоятелства с исковата молба.

Искането е да се отмени изцяло обжалваното решение и да се отхвърлят предявените искове срещу Г.ф., евентуално да се определи размер на обезщетението за всеки един от двамата ищци от по 90 000 лева и да се приеме съпричиняване от страна на пострадалия поне в размер на 30%. Жалбоподателят претендира присъждане на разноски.

Срещу въззивната жалба е подаден писмен отговор от адвокат М. З. като пълномощник на В. М. В. и В. Н. В. с изразено становище за нейната неоснователност и с искане за потвърждаване на първоинстанционното решение и за присъждане на разноски. Направено е възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на жалбоподателя. Оспорени са твърденията му за задължение на гражданския съд да зачете мотивите на присъдата срещу прекия причинител на вредата по въпроса за приетото съпричиняване. Ответниците по жалбата се позовават на разпоредбата на чл. 300 от ГПК и поддържат, че присъдата е задължителна за гражданския съд само по въпросите извършено ли е деянието, неговата противоправност и виновността на дееца. Всички останали обстоятелства, с оглед принципа на непосредственост, следвало да бъдат установени в хода на производството по делото, свързано с гражданските последици от деянието, със събиране на допустимите от закона доказателствени средства. Изводите на съда за липса

на съпричиняване били обосновани и съответствали на всички събрани доказателства по делото. Оспорени са и доводите за неправилно приложение на чл. 52 от ЗЗД и определяне на завишени размери на обезщетенията за неимуществени вреди.

Третото лице А. С. Д., конституирано като помагач на страната на Г.ф., е изразило становище за основателност на въззивната жалба при разглеждането на делото в проведеното открито съдебно заседание.

Страните не са направили доказателствени искания пред въззивната инстанция.

Съдът, съобразявайки оплакванията във въззивната жалба, събраните по делото доказателства и доводите на страните, приема следното:

Въззивната жалба е процесуално допустима, подадена е от лице, имащо правен интерес да обжалва, а именно от ответника срещу осъдителното първоинстанционно решение. При подаване на въззивната жалба е спазен срокът по чл. 259 от ГПК.

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо.

Във връзка с правилността на първоинстанционното решение, с оглед конкретните оплаквания във въззивната жалба, съдът намира следното:

Изложените в исковата молба обстоятелства, с които ищците обосновават допустимостта на исковите си претенции срещу Г.ф. за заплащане на обезщетения за неимуществени вреди от смъртта на техния син М. В. В., настъпила при ПТП на 22.02.2016 година, са извън предмета на въззивното производство, очертан с въззивната жалба на Г.ф.. Става дума за безспорните на настоящия етап от производството обстоятелства, че ПТП е причинено от А. С. Д. при управление на лек автомобил С.А., нерегистриран по надлежния ред, без регистрационни табели и без валидна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“. В тази хипотеза и съгласно чл. 519, ал. 1, т. 1 във връзка с чл. 557, ал. 1, т. 2, б. „а“ от КЗ Гаранционният фонд отговаря спрямо увредените лица за заплащане на обезщетения за вредите, причинени им от незастрахованото МПС. Установени са по делото и предвидените в закона - чл. 558, ал. 5 от КЗ, предпоставки за допустимост на иска пред съда срещу Г.ф., а именно предявяването на писмена претенция на дата 12.02.2018 година, въз основа на която е образувана щета № 210060 и откази на Г.ф. да определи и изплати обезщетения, съдържащи се в

отправените от него до ищците писма от 26.04.2018 година и от 23.06.2020 година.

Първият спорен момент, въведен с въззивната жалба като предмет на въззивното производство, е свързан с наличието на основание за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди на ищците от смъртта на техния син и със справедливия размер на това обезщетение.

Неимуществените вреди – душевни болки и страдания, за които ищците са претендирали обезщетения, посочени в обстоятелствената част на исковата молба, са следните:

Твърди се, че ищците са живели в едно домакинство със сина си, както и с неговите две малолетни деца / на пет и на четири години/, тъй като той бил разведен и при развода упражняването на родителските права върху децата било предоставено на него. Ищците помагали на сина си при отглеждането на децата. Родителите и техният син били много близки, привързани един към друг, живеели в хармония и разбирателство, уважавали се взаимно, много си помагали и разчитали един на друг, били заедно и сплотено семейство. Смъртта на сина им причинила на ищците изключителни болки и страдания. Ищците били лишени завинаги от любовта, грижите и закрилата на починалия си син. Неговите деца продължавали да живеят при тях и те полагали грижите за тях. Смъртта на сина им нарушила обичайния им начин на живот, те все още страдали от загубата му. В допълнителната искова молба ищците са посочили, че внезапната и неочаквана смърт на техния син им се е отразила изключително травмиращо, в резултат на случилото се те са претърпели и продължават да търпят и към момента негативни изживявания, психически дискомфорт и страдания, които ще ги съпътстват до края на дните им. При така изложените обстоятелства са претендирани обезщетенията от по 150 000 лева за всеки един от двамата ищци, ведно със законната лихва от 13.05.2018 година/ поискана от тях с начален момент изтичането на тримесечния срок от сезиране на Г.ф. с претенции за заплащане на обезщетения/, до окончателното изплащане на сумите.

Ищците, в качеството си на родители на починалия при ПТП М. В., са материалноправно легитимирани да получи обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техния син. Те са сред кръга на лицата,

посочени в Постановление № 4 от 25.05.1961 г. на Пленума на Върховния съд. Въззивният съд не споделя доводите във въззивната жалба за приложение към настоящия спор на разрешението, съдържащото се в ТР № 1 от 21.06.2018 година по т.д. № 1/2016 година на ОСНГТК на ВКС. Цитираното ТР на ОСНГТК се отнася до лицата от т.нар „разширен кръг роднини“, имащи право на обезщетение за неимуществени вреди при смърт на близък. Съгласно т. 1 от това тълкувателно решение материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък са лицата, посочени в [Постановление № 4 от 25.05.1961 г.](#) и [Постановление № 5 от 24.11.1969 г.](#) на Пленума на Върховния съд и по изключение всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени. В тази хипотеза обезщетението се присъжда при доказани особено близка връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му вреди. В случая материалната легитимация на ищите да получат обезщетение не е в зависимост от наличието на тези предпоставки, доколкото те са сред лицата, посочени в ППВС № 4/1961 година.

По въпросите, свързани с приложението на установения в чл. 52 от ЗЗД принцип на справедливост и критериите за определяне на размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди, е налице задължителна съдебна практика – ППВС 4/23.12.1968 година и ППВС 4/25.05.1961 година. Съгласно задължителните за съдилищата указания, дадени с Постановление № 4/23.12.1968 година на Пленума на ВС, понятието „справедливост“ не е абстрактно понятие, а е свързано с преценка на обективно съществуващи конкретни обстоятелства, които са специфични за всяко дело и които трябва да се вземат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението за неимуществени вреди. Правилното прилагане на чл. 52 от ЗЗД при определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди е в зависимост от съобразяване с указанияте в постановленията общи критерии и специфични критерии. Общите критерии са свързани с момента на настъпване на ПТП и причинената при него смърт, респ. на болките и страданията, обстоятелствата, при които е настъпила смъртта, възрастта и общественото положение на пострадалия, степента на родствена близост между него и лицата, претендиращи обезщетение, действителното

съдържание на житейските отношения между претендиращите обезщетенията и пострадалия. За да бъде справедливо обезщетението за неимуществени вреди, следва да се отчетат и специфичните за конкретния случай факти и обстоятелства, свързани с характера и тежестта на уврежданията, степента, интензитета и продължителността на страданията и емоционалните преживявания.

По делото със събраните доказателства са установени следните обстоятелства, отнасящи се както до общите, така и до специфичните критерии, посочени по-горе.

Безспорно е между страните, а и от представените по делото писмени доказателства се установява, че двамата ищци В. М. В. и В. Н. В. са родители на починалия при ПТП на 22.02.2016 година М. В. В.. Към момента на смъртта си М. В. е бил на 26 навършени години, а неговите родители съответно на 55 години - баща му и 44 години - майка му.

От събраните по делото в първоинстанционното производство доказателства, по-конкретно от разпита на свидетелите Ж.Ж. и Т.М. в съдебно заседание на 03.04.2023 година, се установява, че ишците са живеели заедно със своя син М. В. и с неговите две малки деца / момичета на пет и на четири години към момента на ПТП/, по отношение на които той упражнявал родителските права след развода си, в едно жилище в село Ц.. Докато М. бил на работа, децата се отглеждали от родителите му, основно от майка му. Той работел като управител на бензиностанция. Освен това закупил земеделска техника и се занимавал със земеделие и животновъдство заедно с баща си, помагал и на дядо си, който отглеждал овце. М. много работлив, ползвал се с добро име в село Ц., бил усмихнат и весел, отношенията с баща му и майка му били отлични. Внезапната смърт на М. била шок за родителите му, те я приели много тежко. Баща му бил в неадекватно състояние дълго време, той все още не се бил съвзел напълно през изминалите шест-седем години от ПТП. Случилото се се отразило на психиката и на майка му. Родителите на М. се променили, станали съвсем други хора, баща му се затворил в себе си, дори започнал да пийва за успокоение, всеки ден говорел за сина си. М. бил единствено дете за двамата ищци. След смъртта на М. ишците продължили да се грижат за двете му деца. През първите месец –два след смъртта на сина си те крели от децата му случилото се с баща им.

Ишците дори не поставили некролог на къщата, за да не разберат децата и да не се травмират. Децата непрекъснато търсели баща си и питали за него. Преди смъртта си М. бил добър баща, обичал децата си и те го обичали.

При така установените по делото факти и обстоятелства, сочещи на задружност, съвместно живеене, веселие, обич, разбирателство, съвместна работа, подкрепа и взаимопомощ в отношенията между двамата родители и техния внезапно загинал при ПТП син в млада възраст и съобразявайки грижите, полагани от ишците за отглеждането и възпитанието на малолетните дъщери на починалия и необходимостта да прикриват собствената си болка, за да съхранят тяхното спокойствие, съдът приема, че става дума за значителни по интензитет болки и страдания с голяма продължителност, които не са преодолен и към момента.

Съдът не споделя доводите във въззивната жалба, че не са установени при условията на пълно и главно доказване неимуществените вреди, които ишците търпят. Такива са установени по категоричен начин с обсъдените по-горе свидетелски показания на двамата свидетели. Свидетелите не са в родствени отношения с ишците и в този смисъл не са заинтересовани от изхода на спора, а от друга страна имат непосредствени и преки впечатления, доколкото са поС.но в село Ц., в което живеят ишците и контактуват с тях. Техните показания не противоречат и не се опровергават от други доказателства, събрани по делото.

Неоснователни са и твърденията за липса на психологична експертиза и за невъзможност на съда да преценява психологическото съС.ие на ишците поради липса на специални знания. В случая става дума за външни проявления на болката и тъгата на ишците, възприети и установени от свидетелите и преценени от съда. За тях не са необходими специални знания, тъй като не се твърди и не е установено да се е стигнало до болестно съС.ие, свързано с психиката на ишците и до необходимост от специализирано лечение. Става дума само за промяна на тяхното поведение, социални контакти и отношение към заобикалящия ги свят, за установяването на които свидетелските показания са достатъчни.

Със събраните доказателства са установени конкретни факти, свързани с отношенията между родителите и техния син – съвместно живеене, взаимна подкрепа, осъществяване на съвместна селскостопанска

работа, помощ при отглеждането на децата, много добри отношения на топлина и привързаност. След смъртта на М. В. ишците са лишени от всичко това, изпитали са и продължават да изпитват силна болка от загубата на единствения си син, затворили са се, променил се е животът им, поели са изцяло отговорността за отглеждането и възпитанието на малолетните деца на починалия. Тези обстоятелства са достатъчни, за да обосноват размер на обезщетението за неимуществени вреди в размер на по 150 000 лева за всеки един от двамата родители на починалия М. В., съобразно установения в чл. 52 от ЗЗД принцип за справедливост.

Освен с обсъдените по-горе обстоятелства, свързани с характера, силата, интензитета и продължителността на търпените от ишците болки и страдания след, при определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди съдът взе предвид и икономическата конюнктура в страната и общественото възприемане на критерия за справедливост, което намира израз в нормативно определените лимити по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите. До 01.01.2010 година нормативно определените минимални размери на лимитите са нараствали непрекъснато и почти ежегодно, като от 25 000 лева за всяко събитие са достигнали до 700 000 лева за всяко събитие при едно пострадало лице и до 1 000 000 лева – при две или повече лица. След тази дата са определени значително по – високи размери. § 27 от ПЗР на Кодекса за застраховането /отм./ предвижда лимит за едно събитие на имуществени и неимуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт от 1 000 000 лева при едно пострадало лице и от 5 000 000 лева при две или повече пострадали лица. Сега действащият Кодекс за застраховането, влязъл в сила на 01.01.2016 година, който е приложим в настоящия случай, в чл. 492 предвижда лимит за неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт – 10 000 000 лв. за всяко събитие, независимо от броя на пострадалите лица.

По всички тези съображения съдът намира за правилни изводите на първоинстанционния съд, че справедливият размер на обезщетението за неимуществени вреди на ишците от смъртта на техния син, настъпила при ПТП на 22.02.2016 година, е по 150 000 лева, дължими ведно със законната лихва от 13.05.2018 година, от когато е поискана / три месеца след сезирането на Г.ф. с искане за заплащане на обезщетение съгласно чл. 558, ал.

1, изречение второ във връзка с чл. 497 от КЗ/.

По втората група спорни въпроси, свързани с възражението за съпричиняване, съдът намира следното:

В първоинстанционното производство, в преклузивния срок – с отговора на исковата молба, ответникът е направил няколко възражения за съпричиняване от страна на починалия М. В.. Първоинстанционният съд е приел тяхната неоснователност. Спорът пред въззивната инстанция, очертан с подадената от Г.ф. въззивна жалба е сведен до това има ли съпричиняване, изразяващо се в пътуване в автомобила от пострадалия без поставен предпазен колан – нарушение на чл. 137а, ал. 1 от ЗДвП.

Установено е по делото, че при процесното ПТП М. В. е бил пътник на предна дясна седалка в лек автомобил С.А., управляван от А. С. Д.. Водачът на автомобила е признат за виновен с присъда по НОХ дело № 112/2021 година на Окръжен съд – С.З. за това, че е нарушил правилата за движение, предвидени в чл. 20, ал. 1 от ЗДвП и чл. 21, ал. 1, предложение второ от ЗДвП, в резултат на което по непредпазливост е причинил смъртта на М. В. В. и след деянието е направил всичко, зависещо от него, за оказване на помощ на пострадалия, поради което и на основание чл. 343а, ал. 1, б. „б“ във връзка с чл. 343, ал. 1, б. „в“, вр. чл. 342, ал. 1 и чл. 54 от НК е осъден на една година и шест месеца лишаване от свобода с тригодишен изпитателен срок и на лишаване от право да управлява МПС за срок от три години. В първоинстанционното производство е представено извлечение от деловодната система на ОС-С.З., от което е видно, че така постановената присъда е обжалвана с въззивни жалби пред Апелативен съд – Пловдив. Решението на въззивната инстанция не е представено по делото. От служебната справка в деловодната система на АС – Пловдив е видно, че по жалбите срещу първоинстанционната присъда е образувано ВНОХ дело № 95/2022 година на Апелативен съд – Пловдив. С решение № 66 от 13.04.2022 година, постановено по това дело, Пловдивският апелативен съд е изменил присъдата на първоинстанционния съд, като я е отменил в частта, с която А. С. Д. е признат за виновен и осъден за нарушение по чл. 21, ал. 1, пр. 2 от ЗДвП и го е оправдал по обвинението за извършване на престъплението чрез това нарушение. Увеличен е срокът на наложеното наказание лишаване от свобода от една година и шест месеца на две години и шест месеца и срокът

на наказанието лишаване от право за управление на МПС от три години на пет години. Това решение на ПАС е оставено в сила с решение № 50125 от 12.10.2022 година на ВКС, трето н.о. по касационно дело 473/2022 година. Постановената присъда е в сила от датата решението на ВКС, т.е. от 12.10.2022 година.

С влязлата в сила присъда е установено по задължителен за гражданския съд начин, съгласно чл. 300 от ГПК, виновното и противоправно поведение на водача на лекия автомобил, изразяващо се в нарушаване на задължението му да контролира непрекъснато ППС, което управлява / чл. 20, ал. 1 от ЗДвП/.

За първи път с въззивната жалба процесуалният представител на Г.ф. се е позовал на задължителни за гражданския съд констатации на наказателния съд в мотивите на присъдата, свързани с наличие на съпричиняване от страна на пострадалия поради непоставен предпазен колан.

Този довод на ответника е преклудиран, доколкото е въведен за първи път пред въззивната инстанция. Отделен е въпросът, че по делото липсват доказателства в подкрепа на твърдението на жалбоподателя за наличие на такива мотиви в присъдата. Дори обаче да се приеме, че този довод не е

преклудиран и че в мотивите на присъдата наказателният съд е приел съпричиняване от страна на пострадалия поради непоставен предпазен колан, въззивният съд не е обвързан от изводите на наказателния съд по този въпрос.

Многобройна и последователна е практиката на съдилищата, включително на ВКС, постановена по реда на чл. 290 от ГПК, според която влязлата в сила присъда е задължителна за съда, разглеждащ гражданскоправните последици от конкретното деяние единствено за изчерпателно посочените в чл. 300 от ГПК обстоятелства, а именно дали то е извършено или отрецено, дали е противоправно и дали деецът е виновен. Присъдата има доказателствено значение за вината, противоправността и деянието само на извършителя на престъплението. Поведението на пострадалия не е предмет на присъдата и не е било предмет на изследване в наказателното производство по конкретното дело. Такова е разрешението, съдържащо се в определение № 316 от 15.06.2018 година по т. дело № 7649/2018 година на първо т.о. на ВКС, решение № 55 от 30.05.2009 г. по т. д.

№ 728/2008 г., I т. о., решение № 25 от 17.03.2010 г. по т. д. № 211/2009 г. на ВКС, ТК, II т. о., решение № 163 от 26.10.2011 г. по т. д. № 1025/2010 г., II т. о., решение № 168 от 23.11.2012 г. по т. д. № 509/2009 г. на ВКС, II т. о., решение № 67 от 15.05.2014 г. по т. д. № 1873/2013 г., I т. о. и др.

Решенията, на които жалбоподателят Г.ф. се е позовал във въззивната си жалба, а именно решение № 2173 от 19.10.1976 година по гр. дело № 1687/76 година на първо г.о., решение № 2795 от 12.11.1973 година по гр. дело № 1801/73 година на първо г.о. и решение № 914 от 25.10.1985 по гр. дело № 609/85 година на четвърто г.о. на ВКС, освен че са незадължителна съдебна практика, касаят хипотези, при които е налице принос на пострадалия в извършването на самото деяние и при които съпричиняването представлява елемент от състава на престъплението, пред каквито не сме изправени в случая.

По настоящото дело става дума за деяние, което може да бъде извършено само от водача на МПС и се изразява в нарушаване на правилата за движение от негова страна, като по този начин е допуснал причиняване на смърт на друго лице / чл. 342 от НК/. Изпълнителното деяние при това престъплението изключва участието на пътника в автомобила при неговото извършване.

Съобразявайки гореизложеното, съдът намира, че не е обвързан от мотивите на наказателния съд и че въпросът за съпричиняването на пострадалия поради пътуване с непоставен предпазен колан следва да бъде решен в настоящото производство, тъй като е от значение за прилагане на разпоредбата на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД. При решаването на този въпрос съдът следва да извърши съвкупна преценка на събраните по делото доказателства, по-конкретно на медицинската и автотехническата експертиза, както и на протокола за оглед на местопроезшествието и фотоалбума към него, изготвени в досъдебното производство. Протоколът за оглед и фотоалбумът имат характер на официални свидетелстващи документи, ползващи се с материална доказателствена сила относно обстоятелствата, възприети непосредствено от изготвилите ги длъжностни лица при изпълнение на техните служебни правомощия. Следва да се отбележи, че всички обстоятелства, отразени в протокола за оглед на местопроезшествието, свързани с позицията и състоянието на автомобила и останените от него следи,

които имат значение за изясняване на механизма на настъпване на ПТП, са възприети непосредствено от длъжностните лица, а не представляват възпроизведени обяснения на участниците в ПТП или други свидетели.

В двете експертизи – медицинска и автотехническа, приети по делото, е посочено, че пострадалият М. В. е пътувал на предна дясна седалка на автомобила без поставен предпазен колан и че неговата смърт е в резултат на тежка черепно-мозъчна травма, получена при изпадането му от автомобила след завъртането му по хоризонталната ос надясно, предхождано от завъртане наляво. Вещите лица са отразили, че изпадането на В. от автомобила се дължи на това, че е бил без поставен предпазен колан.

За да се приеме съпричиняване, не е достатъчно да се установи, че пострадалият е допуснал нарушения на определени правила, в случая на изискването по чл. 137а, ал. 1 от ЗДвП да пътува с поставен предпазен колан. Необходимо е бъде установено при условията на пълно и главно доказване, че това неговото противоправно поведение е в причинна връзка с настъпилия вредоносен резултат, респ. че без нарушението не би се стигнало до същите по вид и тежест телесни увреждания.

В случая както в заключението на неоспорената медицинска експертиза, така и в автотехническата експертиза и при изслушването на вещото лице инженер П. в съдебно заседание е посочено, че при поставен предпазен колан тялото на пострадалия не би осъществило свободно инерционно движение в купето на автомобила и не би изпаднало от него. Тогава обаче той би получил черепно-мозъчна травма при удар на главата му в детайли от интериора на купето.

Този извод е обоснован в медицинската експертиза с деформациите по тавана на автомобила в дясната част.

В автотехническата експертиза, включително при изслушването на вещото лице в съдебно заседание, са изложени по-подробни аргументи в подкрепа на посочения извод, свързани с конкретния механизъм на настъпване на ПТП и с движенията, които тялото на пътника на предна дясна седалка без предпазен колан е извършвало при всеки един от последователните удари при преобръщането на автомобила. Управляваният от А. Д. автомобил първоначално е напуснал платното за движение и е навлязъл с левите си състави в пътния банкет. МПС се е завъртяло около

вертикалната с ос в посока на часовникова стрелка, продължило е движението си напред, с плъзгане и въртене около вертикалната ос. При връщането си на платното за движение автомобилът се е преобърнал на лявата си страна около хоризонталната си ос, продължил е движението си напред, плъзгайки се и въртейки се около хоризонталната си ос, като е осъществил контакт последователно първо с лявата, а после с дясната надлъжна част на тавана с пътната настилка, в който момент тялото на пътника е изпаднало от купето през прозореца на предна дясна врата. После автомобилът е продължил да се върти наляво около хоризонталната си ос и по посока на часовниковата стрелка около вертикалната си ос, след което се е установил в покой на колела.

В съдебно заседание вещото лице инж. П. е обяснило, че при този механизъм на ПТП, при поставен предпазен колан, с какъвто автомобилът е бил оборудван, който колан няма възпиращо действие при странично движение, горната част на тялото на пострадалия В. при първоначалното завъртане на автомобила около вертикалната му ос би се изместила наляво. При преобръщането на автомобила първоначално наляво около хоризонталната му ос и удара в горната лява част по дължина, тялото на пътника би висяло на бедрения колан в позиция с глава, насочена към мястото на удара, а именно надолу и наляво. При следващото преобръщане на автомобила надясно и удара в дясната част на тавана, тялото със замах встрани, за изключително кратко време би се преобърнало надясно. При това движение горната част и най-вече главата на пътника във всички случаи биха контактували с горната част на рамката на автомобила и с целия вътрешен интериор, дори без деформации и хлътвания по купето му. Вещото лице изрично е посочило, че деформациите по купето са без значение, защото главата на пътника във всички случаи, дори без деформации, за каквито има данни, би контактувала със стъклото, с рамката на вратата и дори с оглед на това, че стъклото се е счупило – с пътната настилка. Посочило е също, че височината на пътника е от значение само за това къде точно ще се удари главата му – дали в рамката на автомобила или в стъклото и при счупването му - в пътната настилка, но при всички положения би имало силен удар, със замах, в страничната лява част на пътника и най-вече в главата му.

При тези категорични изводи на вещото лице първоинстанционният

съд е отказал да допусне повторна експертиза по искане на Г.ф. заради необоснованост на заключението на вещото лице, дължаща се на липсата на конкретни данни за височината на починалия М. В.. Тези процесуални действия на съда са законосъобразни. При заключение, че главата на пострадалия във всички случаи би контактувала с части от автомобила при преобръщане на тялото със замах, без значение е къде точно той би се ударил с оглед на ръста си.

При така установената по делото фактическа обстановка съдът намира, че в случая не може да се приеме съпричиняване от страна на пострадалия. За да е налице такова, е необходимо да бъде установено по делото по категоричен начин при условията на пълно и главно доказване, че до черепно-мозъчната травма, причинила смъртта на М. В. не би се стигнало, ако беше с поставен колан. Такива доказателства липсват, а напротив, установено е, че с оглед конкретния механизъм на ПТП той би получил черепно-мозъчна травма дори с поставен предпазен колан. Поради това въззивният съд намира за правилни изводите на първоинстанционния съд за липса на съпричиняване, доколкото въз основа на обсъдените доказателства не може да се приеме, че при поставен колан не биха настъпили същите по вид и степен увреждания, несъвместими с живота на пострадалия.

Непротиворечива е съдебната практика, че само обстоятелството, че пострадалият пътник не е бил с поставен колан, не е достатъчно, за да се приложи разпоредбата на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД. В тези случаи намаляването на обезщетението за вреди на основание чл. 51, ал. 2 от ЗЗД е допустимо само ако са събрани категорични доказателства, че вредите не биха настъпили или биха били в по-малък обем. Такива в случая липсват.

По изложените съображения въззивният съд намира, че следва да потвърди изцяло първоинстанционното решение като правилно и законосъобразно.

С оглед изхода на спора пред въззивната инстанция следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата на осъществилия безплатната правна помощ на ответниците по жалбата адвокат М. З..

Досежно размерите на дължимите адвокатски възнаграждения, които се определят служебно от съда, следва да се посочи следното:

Съдът съобразява решение от 25.01.2024 година по дело С - 438/2022 на СЕС, според което не следва да прилага Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения като нарушаваща забраната по чл. 101, параграф 1 от ДФЕС. От друга страна съдът намира, че следва да определи дължимите размери на адвокатското възнаграждение, ползвайки Наредба № 1 като ориентир, доколкото и двете страни не са възразили срещу това.

Към момента на сключване на договорите за правна защита и съдействие до приключване на производството по делото пред всички инстанции – 20.01.2021 година, с уговорено безплатно процесуално представителство и дължимо възнаграждение на основание чл. 38, ал. 2 от ЗА, са приложими разпоредбите на Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения преди измененията, обнародвани в ДВ бр. 88/04.11.2022 година. Те следва да бъдат приложени и при определяне на възнаграждението за въззивната инстанция. Представянето на нови договори от дата 04.09.2023 година не променя този извод, доколкото първоначално сключените договори касаят производството пред всички инстанции. При обжалваем интерес от по 150 000 лева по двата субективно съединени иска, дължимото адвокатско възнаграждение е в размер на по 4530 лева за правната защита на всеки един от двамата ответници по въззивната жалба.

По изложените съображения Пловдивският апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260024 от 15.06.2023 година, постановено по т. дело № 23/2021 година по описа на Окръжен съд – С.З..

ОСЪЖДА Г.ф. - гр. С., ЕИК ..., със седалище и адрес на управление гр. С., ул. „Г.И.“ № 2, ет.4, да заплати на адвокат М. И. З. от АК – С.З., с

адрес град С.З., ул. „Х.Д.А.“ № 89, ет. 4, офис 2, на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата, адвокатско възнаграждение в размер на по 4530 лева / или общо 9060 лева/ за осъществената безплатна правна защита пред въззивната инстанция на В. М. В., ЕГН ***** и В. Н. В., ЕГН ***** – ответници по въззивната жалба.

Решението е постановено с участието на А. С. Д., ЕГН *****, в качеството му на трето лице – помагач на страната на Г.ф..

Решението подлежи на обжалване пред ВКС с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____